

Ωριαίο διαγώνισμα στην ενότητα Θουκυδίδου, Ιστορία, Βιβλ. 3. Κεφ. 74.

[74.1] Διαλιπούσης δ' ἡμέρας μάχη αὖθις γίνεται καὶ νικᾷ ὁ δῆμος χωρίων τε ἰσχύι καὶ πλήθει προύχων· αἶ τε γυναῖκες αὐτοῖς τολμηρῶς ξενεπελάβοντο βάλλουσαι ἀπὸ τῶν οἰκίῶν τῷ κεράμῳ καὶ παρὰ φύσιν ὑπομένουσαι τὸν θόρυβον.

[74.2] Γενομένης δὲ τῆς τροπῆς περὶ δειλὴν ὄψιαν, δείσαντες οἱ ὀλίγοι μὴ αὐτοβοεῖ ὁ δῆμος τοῦ τε νεωρίου κρατήσειεν ἐπελθὼν καὶ σφᾶς διαφθείρειεν, ἐμπιπρᾶσι τὰς οἰκίας τὰς ἐν κύκλῳ τῆς ἀγορᾶς καὶ τὰς ξυνοικίας, ὅπως μὴ ἦ ἔφοδος, φειδόμενοι οὔτε οἰκείας οὔτε ἀλλοτρίας, ὥστε καὶ χρήματα πολλὰ ἐμπόρων κατεκαύθη καὶ ἡ πόλις ἐκινδύνευσε πᾶσα διαφθαρεῖν, εἰ ἄνεμος ἐπεγένετο τῇ φλογὶ ἐπίφορος ἐς αὐτήν.

[74.3] Καὶ οἱ μὲν παυσάμενοι τῆς μάχης ὡς ἐκάτεροι ἠσυχάσαντες τὴν νύκτα ἐν φυλακῇ ἦσαν· καὶ ἡ Κορινθία ναῦς τοῦ δήμου κεκρατηκότος ὑπεξανήγετο, καὶ τῶν ἐπικούρων οἱ πολλοὶ ἐς τὴν ἡπειρον λαθόντες διεκομίσθησαν.

Πέρασε μία μέρα και μετά έγινε νέα μάχη, στην οποία νίκησαν οι δημοκρατικοί, επειδή είχαν θέσεις οχυρές και αριθμητική υπεροχή. Και οι γυναίκες ακόμα τους βοήθησαν με πολλή τόλμη ρίχνοντας κεραμίδια από τις στέγες των σπιτιών κι αντέχοντας στην ταραχή της μάχης με θάρρος που δεν είναι φυσικό για το φύλο τους.

Η μάχη κρίθηκε κατά το δειλινό και τότε οι ολιγαρχικοί φοβήθηκαν μήπως οι δημοκρατικοί επάνω στην ορμή τους κάνουν έφοδο, πιάσουν το λιμάνι και τους σκοτώσουν όλους. Για να τους εμποδίσουν έβαλαν φωτιά στα σπίτια τους και στα κοινόχρηστα κτίρια. Δεν λογάριασαν ούτε την δική τους ούτε τις ξένες περιουσίες. Έτσι κάηκαν πολλά εμπορεύματα κι αν είχε φυσήξει άνεμος θα είχε καεί ολόκληρη η πολιτεία.

Σταμάτησε η μάχη και οι δύο παρατάξεις έμειναν σ' επιφυλακή όλη τη νύχτα. Μετά την νίκη των δημοκρατικών, το κορινθιακό καράβι έφυγε κρυφά απ' το λιμάνι και οι περισσότεροι από τους μισθοφόρους έφυγαν κι αυτοί κρυφά στην απέναντι ακτή.

Επίκεντρο του διαγωνίσματος το ερμηνευτικό σχόλιο του διδακτικού εγχειριδίου:

αἶ τε γυναῖκες ... θόρυβον: Ιδιαίτερη προβολή από το Θουκυδίδη του ενεργού ρόλου των γυναικών στις συγκρούσεις, καθώς και της ψυχραιμίας και της τόλμης που αυτές επέδειξαν. Οι γυναίκες θορυβούνται και δεν υπομένουν συνήθως εύκολα τους πολεμικούς κινδύνους. Έχουν δηλαδή αντοχή αμυντική και όχι ορμή επιθετική. Εντούτοις, όταν απειλούνται τα αγαπημένα τους πρόσωπα ή, όπως συμβαίνει εδώ, η πατρίδα τους, δείχνουν τόλμη που υπερβαίνει τη γυναικεία τους φύση.

Στάδιο 1^ο

Επισημαίνουμε στα παιδιά ότι θα γράψουν διαγώνισμα πάνω στην συγκεκριμένη ενότητα. Τους λέμε ότι για να προετοιμαστούν καλό είναι να μελετήσουν:

- ξανά το κείμενο και τη μετάφραση του σχολικού βιβλίου (αν χρειάζεται τους δίνουμε την μετάφραση)
- τους παρακάτω μαθησιακούς πόρους. Αυτούς τους δίνουμε για προετοιμασία. Οι μαθητές θα μελετήσουν απλώς το περιεχόμενό τους – θα πρέπει να ξέρουν το θέμα και τις βασικές ιδέες σε καθέναν από αυτούς.

01. Σημωνίδης ο Αμοργίνος – απόσπασμα 7 (μετάφραση Γ. Δάλλας)

Χώρα το νου κάθε γυναίκας πήρε κι έπλασε πρώτα ο θεός:	1
...	
Άλλη φοράδα αβρή με πλούσια χαίτη γέννησε· δε χώνει στα έργα της μιζέριας την ουρά της, δεν ξέρει απ' άγγιγμα χερόμυλου ή και κόσκινου και μήτε βγάζει έξω από την πόρτα τη βρομιά της, τρέμει του φούρνου την καπνιά και δεν ζυγώνει· τον άντρα αν πιάνει φίλον, έχει την ανάγκη του. Καθημερινώς τη λίγη σκόνη μπανιαρίζεται και δυο και τρεις φορές, βάζει τ' αρώματα και θε μου, αν κάμει και χτενίσει και τη χαίτη της να πέφτει ως κάτω και με φιόρα τη στολίσει. Είναι πανόραμα ομορφιάς τέτοια γυναίκα γι' άλλους, μα ρήμαγμα τ' αντρός της που την έχει, πάρεξ αν είναι βασιλιάς, αν είναι τύραννος, που αυτών με τέτοια είναι η ψυχή τους φαντασμένη.	57 70

02. Ξενοφών, Οικονομικός 7, 4-22 & 35-43 (ανήκει στο μάθημα της Β' Γυμνασίου)

Διάλογος του Ισχύμαχου με την σύζυγό του. Μιλούν για τις σχέσεις και τις υποχρεώσεις των συζύγων και για την διαχείριση του οίκου.

Ισχύμαχος	Χαρακτηριστικό σωφρόνων ανθρώπων είναι, είτε πρόκειται για άντρα είτε για γυναίκα, είναι να ενεργούν έτσι ώστε και αυτά που έχουν να διατηρούνται σε άριστη κατάσταση και να αποκτήσουν επιπλέον όσο το δυνατό περισσότερα με έντιμο και δίκαιο τρόπο.
Σύζυγος	Και ποιο είναι αυτό, που αν το έκανα, θα βοηθούσα και εγώ να μεγαλώσει η περιουσία της οικογένειας;
Ισχύμαχος	Αυτά για τα οποία οι θεοί έχουν προικίσει τη φύση σου και τα οποία επικροτεί ο νόμος, αυτά προσπάθησε να τα κάνεις όσο γίνεται καλύτερα.
Σύζυγος	Και ποια είναι συγκεκριμένα αυτά;
Ισχύμαχος	Οι άνθρωποι δεν ζουν στο ύπαιθρο, όπως τα ζώα, αλλά χρειάζονται προφανώς στέγη. Οι άνθρωποι ωστόσο που επιθυμούν να έχουν τα αγαθά που θα φέρουν μέσα στον στεγασμένο χώρο χρειάζονται κάποιον που θα αναλάβει τις εργασίες στο ύπαιθρο. Γιατί και το όργωμα και η σπορά και το φύτεμα και το βόσκημα είναι όλα εργασίες υπαίθριες· και αυτές εξασφαλίζουν τα απαραίτητα. Από την άλλη, όταν αυτά συγκεντρωθούν μέσα στον στεγασμένο χώρο, χρειάζεται κάποιος που θα τα φυλάει και θα κάνει τις εργασίες που απαιτούν στεγασμένο χώρο. Στεγασμένο χώρο πάλι χρειάζεται και η ανατροφή των νεογέννητων παιδιών, στεγασμένο χώρο χρειάζονται και τα τρόφιμα που παρασκευάζονται από δημητριακά, όπως επίσης και η παραγωγή ρούχων από μαλλί. Και επειδή οι δύο αυτές εργασίες, και οι μέσα και οι έξω, απαιτούν μόχθο και φροντίδα, έχω την εντύπωση, ότι και τη φύση την έπλασε εξαρχής ο θεός της μεν γυναίκας κατάλληλη για τις εργασίες και τις φροντίδες μέσα στο σπίτι, του δε άντρα για τις έξω.
Σύζυγος	Θα χρειαστεί δηλαδή, να κάνω και εγώ αυτά που κάνει η βασίλισσα του σμήνους των μελισσών;

(μετάφραση Θ. Κ. Στεφανόπουλος - διασκευασμένη)

03. Ευριπίδης Μήδεια 230-253

Από όλα τα έμψυχα όντα, τα νοήμονα εμείς οι γυναίκες είμαστε το αθλιότερο φύτρο. Πρώτα με χρήματα άφθονα πρέπει τον άντρα μας να αγοράζουμε κι αφέντη στο κορμί μας επιβάλλουμε. Χειρότερο άλλο κακό δεν υπάρχει. Κι είναι εδώ η αγωνία η μεγαλύτερη, αν πήρες άντρα χρηστό ή άχρηστο. Για τις γυναίκες βέβαια τιμητικό το διαζύγιο δεν είναι. Ούτε μπορείς να αποφεύγεις τον άντρα σου.	230 235
---	------------------------------------

Κι αν ευρεθείς σε άλλες συνήθειες και νόμους πρέπει να γίνεις μάντης για όσα δεν σου έμαθε το πατρικό σου πώς δηλαδή καλύτερα το σύζυγό σου να υπηρετείς.	240
Κι αν όλα τούτα επιτύχουμε με κόπο κι ο άντρας μας συζεί μαζί μας χωρίς να νιώθει βάρος το ζυγό του γάμου, αξιοζήλευτη ζωή περνούμε. Αλλιώς ο θάνατος μας πρέπει.	
Ο άντρας αν βαρεθεί μέσα στο σπίτι του βγαίνει έξω και της καρδιάς το βάρος ελαφρώνει κοντά σε φίλους και σε συνομήλικους.	245
Λένε οι άντρες πως εμείς ακίνδυνη ζωή στο σπίτι ζούμε ενώ εκείνοι πολεμούν στη μάχη. Ανόητοι άντρες.	250
Τρεις φορές θα προτιμούσα σε ώρα μάχης δίπλα στην ασπίδα να σταθώ από το να γεννήσω μια φορά.	253

04. Ο γάμος

(πηγή: YouTube - διαφημιστικό μήνυμα - διάρκεια: 1'21'')

<https://video.link/w/N4L9b> (η υπερσύνδεση είναι του safe – YouTube)

Στάδιο 2

Διαγώνισμα

Ερωτήσεις

1. Μεταξύ του ποιητικού αποσπάσματος του Σημωνίδη του Αμοργίνου και του αποσπάσματος του Ξενοφώντα, σημειώνονται διαφορές ως προς την αντίληψη για τα **κατάλληλα χαρακτηριστικά της γυναικείας φύσης**. Ποια εικόνα για την γυναίκα ζωγραφίζει ο Σημωνίδης και ποια αντίστοιχη ο Ξενοφώντας;
(γράψτε μία παράγραφο 100-150 λέξεις) (6 μονάδες)
2. Να συγκρίνετε τις αντιλήψεις των δύο παραπάνω συγγραφέων με την αντίστοιχη του Θουκυδίδη όπως φαίνεται στη φράση «αἶ τε γυναῖκες αὐτοῖς τολμηρῶς ξυνεπελάβοντο βάλλουσαι ἀπὸ τῶν οἰκιῶν τῷ κεράμῳ καὶ παρὰ φύσιν ὑπομένουσαι τὸν θόρυβον». Είναι παρόμοιες; Διαφέρουν;
(γράψτε μία παράγραφο 70-100 λέξεις) (4 μονάδες)
3. Στο ποιητικό απόσπασμα του Ευριπίδη ανιχνεύεται μια συγκεκριμένη αντίληψη για τα **κατάλληλα χαρακτηριστικά της γυναικείας φύσης**. Ποια η σχέση αυτής της αντίληψης ιδίως εάν συγκριθεί με το απόσπασμα του Θουκυδίδη «αἶ τε γυναῖκες αὐτοῖς τολμηρῶς ξυνεπελάβοντο βάλλουσαι ἀπὸ τῶν οἰκιῶν τῷ κεράμῳ καὶ παρὰ φύσιν ὑπομένουσαι τὸν θόρυβον». Γιατί άραγε ο Ευριπίδης να δίνει μια τόσο απροσδόκητη εικόνα για τις γυναίκες;
(γράψτε μία παράγραφο 70-100 λέξεις) (6 μονάδες)
4. Με αφορμή την τηλεοπτική διαφήμιση γράψτε μια παράγραφο (100-150 λέξεων) στην οποία θα ξεκινάτε με τις προτάσεις:
Είναι γνωστό πως η εικόνα για την γυναίκα έτσι όπως κατασκευάζεται στα έργα των κλασικών συγγραφέων κάθε άλλο παρά «φεμινιστική» είναι. Θα ήταν ενδιαφέρον όμως να δει κανείς ποια είναι αυτή η εικόνα σήμερα ....
(4 μονάδες)